

Dosar nr. 3r-311/23
2-23163929-01-3r-22112023

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul central (jud: A. Bologan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Negru, Gr. Dașchevici, E. Palanciuc)

DECIZIE

23 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând recursul depus de Olga Josan,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Josan împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr. 12 și Comisiei Electorale Centrale, terț interesat Aliona Orlenco-David cu privire la anularea hotărârii nr. 130 din 08 noiembrie 2023 și răspunsului nr. CEC-83739 din 15 noiembrie 2023 cu emiterea actului administrativ individual favorabil privind acceptarea cererii depuse la sectorul de poliție nr. 1 Criuleni, inclusiv anularea rezultatelor alegerilor generale locale din 05 noiembrie 2023 desfășurate în Circumscripția Electorală Coșernița nr. 12/7,

împotriva încheierii din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central,

c o n s t a t ă :

La data de 17 noiembrie 2023, Olga Josan a depus în instanța de judecată contestație împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr. 12 și Comisiei Electorale Centrale, terț Aliona Orlenco-David cu privire la anularea hotărârii nr. 130 din 08 noiembrie 2023 și răspunsului nr. CEC-83739 din 15 noiembrie 2023, cu emiterea actului administrativ individual favorabil privind acceptarea cererii depuse la sectorul de poliție nr. 1 Criuleni și anularea rezultatelor alegerilor generale locale din 05 noiembrie 2023 desfășurate în circumscripția electorală Coșernița nr. 12/7.

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, s-a respins acțiunea depusă de Olga Josan împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr. 12 și Comisiei Electorale Centrale, terț Aliona Orlenco-David cu privire la anularea hotărârii nr. 130 din 08 noiembrie 2023 și răspunsului nr. CEC-83739 din 15 noiembrie 2023 cu emiterea actului administrativ

individual favorabil privind acceptarea cererii depuse la sectorul de poliție nr. 1 Criuleni, inclusiv anularea rezultatelor alegerilor generale locale din 05 noiembrie 2023 desfășurate în circumscripția electorală Coșernița nr. 12/7.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanței, la data de 19 noiembrie 2023, Olga Josan a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

La data de 21 noiembrie 2023, Olga Josan a depus recurs împotriva încheierii din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea încheierii instanței de apel, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, recurenta a reiterat circumstanțele expuse în cererea de chemare în judecată.

La data de 22 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a notificat intimaților copia recursului depus de Olga Josan.

Conform art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 20 noiembrie 2023, fiind notificată recurentei Olga Josan la data de 21 noiembrie 2023, ora 10:47, fapt ce se confirmă prin extrasul din poștă electronică, anexat la actele cauzei (f.d. 76). Recursul a fost depus la Curtea de Apel Chișinău la data de 21 noiembrie 2023, ora 12:21 (f.d. 79-80).

Astfel, instanța de recurs reține că Olga Josan s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ coroborat cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Olga Josan urmează a fi admis, cu anularea încheierii din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și adoptarea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care: cererea de apel depusă de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central să se declare inadmisibilă, din alte considerente decât cele reținute de către Curtea de Apel Chișinău.

Conform art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

În conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când: cererea de apel nu corespunde cerințelor stabilite la art. 233 alin.(1) și (2) și art. 234 alin.(1) și apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit.

Actele cauzei denotă că, prin încheierea din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

Pentru a dispune astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 233 alin. (2) din Codul administrativ. De asemenea, instanța de apel a menționat că apelanta în termenul acordat de instanță, nu a înlăturat neajunsurile specificate, nefiind înaintată în termenul indicat nici o cerere de prelungire a acestui termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție efectuând controlul judiciar al încheierii din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău consideră că instanța de apel, examinând apelul depus de Olga Josan, întemeiat l-a declarat inadmisibil, ca fiind depus cu încălcarea cerințelor stabilite la art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, doar că a încadrat această situație conform art. 236 alin. (2) lit. c) din Codul administrativ, însă această situație urma a fi încadrată în prevederile stipulate în lit. f) al art. 236 alin. (2) din Codul administrativ.

Astfel, din actele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, s-a respins acțiunea depusă de Olga Josan împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr. 12 și Comisiei Electorale Centrale, terț Aliona Orlenco-David cu privire la anularea hotărârii nr. 130 din 08 noiembrie 2023 și răspunsului nr. CEC-83739 din 15 noiembrie 2023, cu emiterea actului administrativ individual favorabil privind acceptarea cererii depuse la sectorul de poliție nr. 1 Criuleni, inclusiv anularea rezultatelor alegerilor generale locale din 05 noiembrie 2023 desfășurate în Circumscripția Electorală Coșernița nr.12/7.

La data de 19 noiembrie 2023, Olga Josan a depus apel împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

Prin notificarea Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2023, i s-a stabilit apelantei Olga Josan termen până la **20 noiembrie 2023, ora 09:00, inclusiv**, pentru prezentarea la Curtea de Apel Chișinău, a cererii de apel semnată olograf, sau, după caz, semnată cu semnătura electronică avansată calificată, expediată cu ajutorul mijloacelor

tehnice, cu anexarea înscrisului care confirma veridicitatea semnăturii electronice.

La data de 19 noiembrie 2023, ora 17:11, notificarea a fost expediată pe poșta electronică Olgăi Josan, care a fost indicat în cererea de apel - josan_65@mail.ru.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție statuează că în termenul acordat de către instanța de judecată, Olga Josan nu a înlăturat neajunsurile.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, cererea de apel împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoria Criuleni, sediul central depusă de Olga Josan nu întrunește condițiile de formă ale unui document electronic și ca efect nu întrunește condițiile de formă ale apelului, prevăzute de dispozițiile art. 233 alin. (2) din Codul administrativ.

Or, la depunerea cererii de apel de Olga Josan a fost omis cel mai important aspect și anume faptul că cererea de apel depusă la data de 19 noiembrie 2023 la Judecătoria Criuleni, sediul central nu îmbracă forma unui document electronic.

Instanța de recurs accentuează că, cererea de apel prezentată de Olga Josan prin intermediul poștei electronice fără semnătura electronică, face imposibilă verificarea autenticității acesteia prin intermediul serviciului guvernamental de semnătură electronică MSign.

Mai mult, instanța de recurs reține că, prin notificarea din 19 noiembrie 2023, reieșind din specificul cauzei și celeritatea termenului de examinarea a acesteia, Olgăi Josan i-a fost acordat un termen până la **20 noiembrie 2023, ora 09:00**, pentru a prezenta cererea de apel semnată electronic sau pe suport de hârtie semnată olograf.

Relevant este și faptul că prin notificarea nominalizată supra, Olga Josan a fost informată despre consecințele neînlăturării neajunsurilor, și anume despre faptul că apelul va fi declarat inadmisibil.

Actele cauzei denotă că, Olga Josan a ignorat indicațiile instanței de apel și nu a expediat cererea de apel prin intermediul poștei electronice, semnată electronic sau depusă pe suport de hârtie semnată olograf. La data de 20 noiembrie 2023, ora 16:23, după expirarea termenului acordat de instanța de apel, Olga Josan a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău prin intermediul poștei electronice, cerere de prelungire a termenului acordat de instanța de apel prin notificarea din 19 noiembrie 2023, cererea depusă de apelanta, la fel nu era semnată electronic (f.d. 77-78).

Astfel, Olga Josan nu și-a exercitat obligațiile sale procesuale corespunzător și nu a înlăturat în termenul stabilit de Curtea Apel Chișinău neajunsurile din cererea de apel și nu a prezentat instanței apelul pe suport de hârtie semnat olograf, sau după caz, prin intermediul poștei electronice cu semnătura electronică avansată calificată după cum prevăd dispozițiile art. 233 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia. Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

La rândul său, cerințele speciale față de informațiile și actele semnate cu semnătură electronică, sunt prevăzute de Legea nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.

Respectiv, omisiunea Olgăi Josan de a respecta prevederile legislației în vigoare, nu poate fi servi drept motiv pentru anularea încheierii instanței de apel. Or, participanții la procesul de judecată odată ce au inițiat proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ în derularea procesului, condiții ce nu se atestă la caz.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că Olga Josan, fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță, prin depunerea unei cereri de apel care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor și să înlăture neajunsurile în termenul stabilit de Curtea de Apel Chișinău până la data de 20 noiembrie 2023, ora 09:00 inclusiv, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului ca inadmisibil în temeiul art. 233 alin. (2) din Codul administrativ.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

La aspectul dat este relevant că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantei, cât și ale intimaiților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale. Or, în sensul principiului *nemo censetur ignorare legem* necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii. Astfel, nerespectarea condițiilor impuse de legiuitor față de forma cererii de apel se datorează în exclusivitate comportamentului necorespunzător al apelantei Olga Josan, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și să facă uz cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CtEDO la speță, instanța de recurs remarcă ca fiind indubitabilă obligația apelantei Olga Josan de a prezenta instanței de apel cererea de apel prin intermediul poștei electronice semnată electronic sau pe suport de hârtie semnată olograf, această obligație fiind stabilită de legislația în vigoare și urmărind scopul unei bune administrări a justiției în Republica Moldova.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat [cauza van Harn vs Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007; cauza Pîrnău ș.a. vs Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012].

Așadar, ca urmare a omisiunilor admise de către Olga Josan și măsurilor întreprinse pentru protecția drepturilor sale, totalizate din inacțiuni, neprezentarea cererii de apel semnată în mod corespunzător, instanța de recurs reiterează că, acele consecințe negative prevăzute de legislație sunt opozabile recurentei în plină măsură.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel nu a dat o apreciere corectă în ansamblu a circumstanțelor de fapt stabilite, prin prisma cadrului

legal aplicabil în speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Olga Josan din alte motive decât cele indicate în cererea de recurs, de a anula încheierea din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău cu adoptarea unei noi decizii sub formă de încheiere privind declararea inadmisibilă a cererii de apel depuse de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Olga Josan.

Se anulează încheierea din 20 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Josan împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr. 12 și Comisiei Electorale Centrale, terț interesat Aliona Orlenco-David cu privire la anularea hotărârii nr. 130 din 08 noiembrie 2023 și răspunsului nr. CEC-83739 din 15 noiembrie 2023 cu emiterea actului administrativ individual favorabil privind acceptarea cererii depuse la sectorul de poliție nr. 1 Criuleni, inclusiv anularea rezultatelor alegerilor generale locale din 05 noiembrie 2023 desfășurate în Circumscripția Electorală Coșernița nr. 12/7, cu adoptarea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care:

Cererea de apel depusă de Olga Josan împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul central se declară inadmisibilă.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă